

Dobre i Stanisławowo na Mazowszu – sprawozdanie z wycieczki

Dnia 23 września 2021 roku (nieliczna) grupa emerytów ze Stowarzyszenia Wychowanków wybrała się na wycieczkę krajoznawczą po Mazowszu. Celem naszej podróży były dwie miejscowości – Dobre i Stanisławowo.

Pierwszym punktem naszej wyprawy było Dobre, gdzie mieliśmy okazję zwiedzić muzeum poświęcone Konstantemu Laszczce. Pierwsze muzeum - a właściwie izba pamięci - Konstantego Laszczki powstało w szkole podstawowej w Dobrem, założone przez Jana Zycha – inicjatora budowy szkoły i pierwszego jej kierownika. Istniało od 1921 do 2008 roku.

Nowe muzeum mieści się obecnie w zaadoptowanym budynku po komisariacie policji i prowadzone przez samorząd gminy Dobre. Środki na utworzenie tego muzeum otrzymała gmina w ramach projektu „Konstanty Laszczka – wielkiego formatu artysta rzeźbiarz inspiracją kulturą Mazowsza” z dofinansowania Mazowieckiej Jednostki Wdrożenia Programów Unijnych w Warszawie.

Kustoszem muzeum jest Emilia Szymańska. Na otwarcie muzeum zaproszono rodzinę Konstantego Laszczki.

Pani kustosz Emilia Szymańska, w niezwykle interesujący sposób przybliżyła historię zgromadzonych eksponatów, dzieląc się cennymi informacjami i ciekawostkami na temat życia oraz dorobku Konstantego Laszczki

Konstanty Laszczka (03.IX.1865 -23.III.1956r) urodził się w wielodzietnej rodzinie chłopskiej w Makowcu Dużym pod Mińskiem Mazowieckim. Kształcił się mógł dzięki ziemiańskiej rodzinie Ostrowskich, którzy sfinansowali studia plastyczne w Warszawie pod kierunkiem Jana Kryńskiego i Ludwika Pyrowicza.

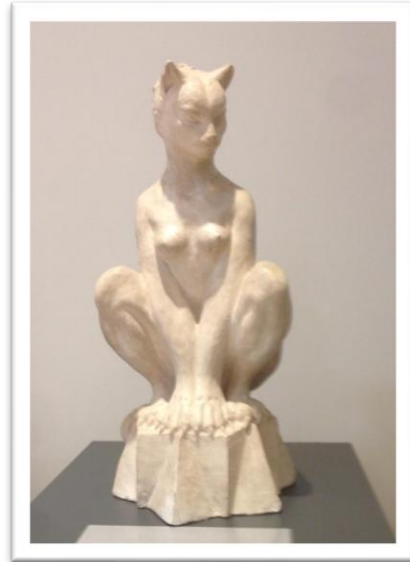
Już w czasie nauki tworzy rzeźby, które są prezentowane na międzynarodowych wystawach.

W uznaniu talentu otrzymuje stypendium (I nagroda Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych), które pozwoliło na naukę w Paryżu u takich mistrzów jak Antone'a Marcié, Aleksandre'a Falguiere'a i Jeana Leona Gerome'a.

W 1899 roku zostaje zaproszony przez Juliusza Fałata do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, gdzie przez 35 lat jest kierownikiem katedry rzeźby.

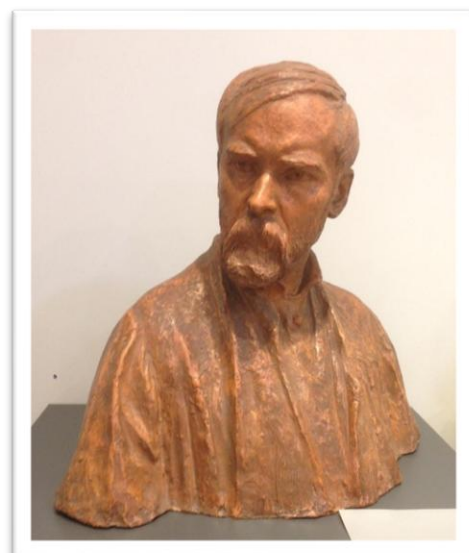
Rzeźba „Smutna”, brąz, 1904 r.

"Królowa kotka", gips, ok. 1928 r.

Tworzy w marmurze, brązie, drewnie i glinie. Zajmuje się również medalierstwem, jest znakomitym portrecistą a nawet w latach 1900 - 1910 współpracuje z fabryką wyrobów kaflarskich Józefa Niedźwieckiego w Dębnikach.

Za swoją twórczość wielokrotnie odznaczany przez władze przed i powojenne.

Autoportret, terrakota 1932

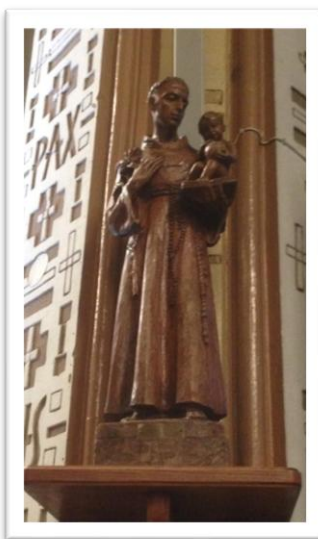
Pomnik Konstantego Laszczki przed Szkołą Podstawową w Dobrem

Niestety niewiele zostało prac tego artysty. Wszystkie eksponaty, wysłane drogą morską na wystawę w Nowym Jorku w 1939 roku w czasie wojny zaginęły.

To, co znajduje się obecnie w muzeum to prace znalezione przez społeczność miejscową lub uratowane przez nią przed okupantem.

Madonna z Dzieciątkiem

Święty Antoni

Dwie rzeźby K. Laszczki – Madonna z Dzieciątkiem (terakota z 1930r) i Święty Antonii (drzewo orzechowe z 1935r) – mieliśmy okazję podziwiać w miejscowym Kościele Parafialnym pw. Świętego Mikołaj

Proboszcz parafii opowiedział nam historię kościoła, który został wzniesiony na miejscu spalonej w 1873 roku drewnianej świątyni, dzięki fundacji dziedziczki Rudzienka – Kamili Jaźwińskiej. Przybliżył również informacje na temat jego wyposażenia.

Kościół posiada trzy ołtarze: - główny – soborowy- Niepokalanego Poczęcia z relikwiami Św. Justyny, Św. Romana i Św. Grzegorza, wykonanego przez Jerzego Machaja (to jego ostatnie dzieło) i dwa boczne - Św. Krzyża i Św. Stanisława Biskupa Męczennika.

Ściany pokryte polichromią techniką sgraffito ze scenami biblijnymi. W oknach prezbiterium są witraże ku czci Św. Ignacego Loyoli i Św. Mikołaja. Funkcję dzwonnicy pełni brama z trzema dzwonami o imionach: Maryja, Ignacy Stanisław i Mikołaj.

Zdjęcie pamiątkowe uczestników wyjazdu

Po wizycie w Dobrem udaliśmy się do wsi Stanisławowo.

Zwiedzanie rozpoczęliśmy od wizyty w Gminnym Ośrodku Kultury.

Dyrektor tego Ośrodka, pani Urszula Pacyga- Głanowska przygotowała nam informację o historii dzisiejszej wsi gminnej.

Pierwsze zapiski o dworku myśliwskim „Cisek”, który należy do szlacheckiej rodziny Kościeszów z Łowczewa, pochodzą z 1361 roku. W 1418 roku książę mazowiecki Janusz I lokował na prawach chełmińskich wieś książęcą Cisek, a w 1523 roku Janusz III i Stanisław nadają Ciskowi prawa miejskie i przemianowali na Stanisławów.

W 1543 roku miasto przechodzi pod zarząd królowej Bony i znacznie się rozrasta.

W 1557 roku dzierżawi miasto biskup płocki Andrzej Noskowski i jego bratankowie Andrzej i Florian. Miasto ponownie lokowane w 1677 roku i otrzymuje liczne przywileje, m.in. zwolnienie od wszystkich podatków publicznych i tak zwanych przychodów żołnierskich, a w 1703 roku- od wypraw pospolitego ruszenia. Potwierdzenie praw i przywilejów Stanisławów uzyskuje ponownie od: Augusta II (1723r), Augusta III (1746r) i Stanisława Poniatowskiego (1779r). Jak ważne było miasto świadczy fakt zaproszenia 2 mieszczan do uczestnictwa w Czarnej Procesji, licząca przedstawicieli 141 miast i podpisaniu memoriału do króla w sprawie ustawy o miastach. Ustawa o miastach została uchwalona przez Sejm Czteroletni i włączona do Konstytucji 3 maja (1791r) jako Artykuł III. Burzliwa nasza historia i fakt, że miasto leżało na szlaku Moskwa – Siedlce – Warszawa spowodowało, że było grabione, palone i burzone przez wszystkie walczące strony. Po upadku Rzeczypospolitej miasto znalazło się w zaborze austriackim jako prowincja Galicji Zachodniej, a w 1809 roku w granicach Księstwa Warszawskiego. Po upadku Powstania Styczniowego – w ramach represji – w 1869 roku Stanisławów utracił prawa miejskie. Całkowicie zniszczony Stanisławów został wyzwolony 10 sierpnia 1944 roku.

Największą atrakcją w Stanisławowie jest kościół Św. Jana Chrzciciela i Św. Stanisława Biskupa Męczennika, wybudowany w 1530 roku przez księdza Stanisława Szymborskiego, kanonika kapituły warszawskiej.

Zniszczony w czasie potopu szwedzkiego kościół odbudowano. W nim w roku 1712 bronili się zwolennicy Stanisława Leszczyńskiego przed wojskiem Augusta II Mocnego. Po przełamaniu obrony kościół został ponownie zniszczony. W 1826 roku zdecydowano się na przebudowę kościoła – został skrócony i dobudowano kruchtę.

Kościół św. Jana Chrzciciela i św. Stanisława Biskupa Męczennika w Stanisławowie

Ponownemu spaleniu uległ kościół w 1944r., ale dzięki staraniom proboszcza Wacława Włoczkowskiego - 6 maja 1957r rozpoczęto odbudowę na starych fundamentach z 1530r. Projektantem odbudowy był Stanisław Marzyński, a wykonawcą Eugeniusz Majewski – autor rekonstrukcji i odbudowy Starego Miasta w Warszawie. Odbudowany kościół został poświęcony w sierpniu 1965r a następnie konsekrowany przez kardynała Stefana Wyszyńskiego w sierpniu 1976 r.

Po dniu pełnym wrażeń, wzbogaceni o nowe informacje dotyczące twórczości Konstantego Laszczki oraz historii Stanisławowa, wróciliśmy do Warszawy. Wycieczka dostarczyła nam nie tylko wiedzy, ale także wielu niezapomnianych przeżyć.

Opracowanie: Tekst - Mirosława Bilśka-Krystawska

Zdjęcia - Grażyna Skalmierska i Jadwiga Bernat

Opracowanie graficzne: Elżbieta Milewska